

Bog anmeldelser

En brydningstid. Om mulighederne og udviklingstendenser i ungdomstilværelsen. Regeringens ungdomsudvalg, Rapport nr. 1. København: Direktoratet for Statens Indkøb, 1982. 236 s., 50,00 kr.

Ungdomsbilleder. Interviews med unge og synspunkter fra udvalgte debattører. Regeringens ungdomsudvalg, Rapport nr. 2. København: Direktoratet for Statens Indkøb, 1982. 254 s., 45,00 kr.

Turi Rye Madsen, Claus Møllgaard og Leif Thomsen, *Ungdom 80.* Ungdom som social bevægelse. København: Politiske Studier, 1982. 165 s., 94,50 kr.

For anden gang efter anden verdenskrig er der blevet nedsat en »kommission« til at overveje ungdommens problemer. Den første ungdomskommission – fra slutningen af 40'erne og begyndelsen af 50'erne – havde på mange måder en lettere opgave end den, der blev nedsat i februar 1981. Den første ungdomskommission vidste nemlig med sig selv, at ungdomsfasen kun var en kortvarig overgang mellem to kernefamilier. Ungdom var noget med dans under regulerede former, uddannelse, arbejde, sundhed og sport, og når de unge endelig på den ene eller anden måde var flyttet sammen, skulle der billige etableringslån til for at skaffe det nødvendige indbo til en tarvelig husholdning.

Den nye ungdomskommission er i øvrigt ikke en kommission, og dens første betænkning heller ikke en betænkning, men en udvalgsrapport kaldet »en brydningstid«. Og i nutidens jargon er der en væsentlig forskel. Betænkning og kommission er minus-ord, der emmer af evige overvejelser, tørre betragtninger og udvandede konklusioner, som glemselens nådige støv snart vil lægge sig på. En rapport sætter derimod spot på et væsentligt problemfelt. Den problematiserer, fokuserer og reflekterer, og den henvender sig i øvrigt ikke kun til politikerne og magthaverne, men til dem, den handler om – altså ungdommen.

Det synes gennem det sidste par år mere og mere klart, at de mange offentlige betænkninger oftest står i et indbyrdes konkurrenceforhold til hinanden. De enkelte betænkninger og udvalgsrapporter konkurrerer om Folketingets og administrationens begrænsede mulighed for at gennemlæse og gennemarbejde et begrænset antal problemstillinger om året, og kommissionerne prøver i øget omfang at gøre opmærksom på, at man behandler et seriøst politisk problem ved at få medierne og offentligheden til at interessere sig for betænkningernes problemkompleks. Man kan nogle gange sidde tilbage med fornemmelsen af, at regering og Folketing i virkeligheden sætter flere kommissioner og udvalg i gang, end man selv er i stand til at bearbejde. Det forekommer derfor efterhånden meningsfuldt at tale om nogle vinderbetænkninger og nogle taberbetænkninger. Hvis dette er rigtigt, kan det også forklare, at der gennem de seneste par år er sket et ganske voldsomt skred i retning af et mere publikumsvenligt, lækkert og indbydende design i betænkningernes udformning. Betænkningerne er endt med at blive ud-

Bog anmeldelser

En brydningstid. Om mulighederne og udviklingstendenser i ungdomstilværelsen. Regeringens ungdomsudvalg, Rapport nr. 1. København: Direktoratet for Statens Indkøb, 1982. 236 s., 50,00 kr.

Ungdomsbilleder. Interviews med unge og synspunkter fra udvalgte debattører. Regeringens ungdomsudvalg, Rapport nr. 2. København: Direktoratet for Statens Indkøb, 1982. 254 s., 45,00 kr.

Turi Rye Madsen, Claus Møllgaard og Leif Thomsen, *Ungdom 80.* Ungdom som social bevægelse. København: Politiske Studier, 1982. 165 s., 94,50 kr.

For anden gang efter anden verdenskrig er der blevet nedsat en »kommission« til at overveje ungdommens problemer. Den første ungdomskommission – fra slutningen af 40'erne og begyndelsen af 50'erne – havde på mange måder en lettere opgave end den, der blev nedsat i februar 1981. Den første ungdomskommission vidste nemlig med sig selv, at ungdomsfasen kun var en kortvarig overgang mellem to kernefamilier. Ungdom var noget med dans under regulerede former, uddannelse, arbejde, sundhed og sport, og når de unge endelig på den ene eller anden måde var flyttet sammen, skulle der billige etableringslån til for at skaffe det nødvendige indbo til en tarvelig husholdning.

Den nye ungdomskommission er i øvrigt ikke en kommission, og dens første betænkning heller ikke en betænkning, men en udvalgsrapport kaldet »en brydningstid«. Og i nutidens jargon er der en væsentlig forskel. Betænkning og kommission er minus-ord, der emmer af evige overvejelser, tørre betragtninger og udvandede konklusioner, som glemselens nådige støv snart vil lægge sig på. En rapport sætter derimod spot på et væsentligt problemfelt. Den problematiserer, fokuserer og reflekterer, og den henvender sig i øvrigt ikke kun til politikerne og magthaverne, men til dem, den handler om – altså ungdommen.

Det synes gennem det sidste par år mere og mere klart, at de mange offentlige betænkninger oftest står i et indbyrdes konkurrenceforhold til hinanden. De enkelte betænkninger og udvalgsrapporter konkurrerer om Folketingets og administrationens begrænsede mulighed for at gennemlæse og gennemarbejde et begrænset antal problemstillinger om året, og kommissionerne prøver i øget omfang at gøre opmærksom på, at man behandler et seriøst politisk problem ved at få medierne og offentligheden til at interessere sig for betænkningernes problemkompleks. Man kan nogle gange sidde tilbage med fornemmelsen af, at regering og Folketing i virkeligheden sætter flere kommissioner og udvalg i gang, end man selv er i stand til at bearbejde. Det forekommer derfor efterhånden meningsfuldt at tale om nogle vinderbetænkninger og nogle taberbetænkninger. Hvis dette er rigtigt, kan det også forklare, at der gennem de seneste par år er sket et ganske voldsomt skred i retning af et mere publikumsvenligt, lækkert og indbydende design i betænkningernes udformning. Betænkningerne er endt med at blive ud-

redninger, og problemstillingerne beskrives og forklares ikke alene, de illustreres også med tegninger og fotografier (for eksempel Børnekommissionens betænkning og den afsluttende betænkning fra Lavindkomstkommissionen). Ungdomsudvalgets rapport har et hånd- og læsevenligt format, omslaget er tidsrigtigt (minder vel egentlig lidt om den »sats-på-staniol-stil«, der blev introduceret med Riffbjergs »R.R.« i 1972), og typografien er stor og klar. Man kan faktisk forestille sig, at bogen kan læses af dem, den drejer sig om, og hvor mange tidligere betænkninger har man kunnet sige det om?

Betænkningens ambition er da også at blive brugt blandt børn og unge, for at udvalgets sekretariat og udvalget selv kan blive klogere på de unges virkelighed, inden den afsluttende 5. betænkning – rettet til de centrale politiske beslutningstager – forventes at udkomme i tiden omkring årsskiftet 1983/84.

»En brydningstid« er udarbejdet af ungdomsudvalgets sekretariat i samarbejde med forskere fra diverse forsknings- og uddannelsesinstitutioner. Dette præger i høj grad bogen, der må siges at være en udmærket gennemgang af stort set alle de aktuelle problemstillinger, der overhovedet knytter sig til begrebet ungdom i dagens Danmark. »En brydningstid« gør meget ud af at forklare ungdommens situation som en gruppe afgrænset fra arbejdslivet og voksenlivet, samtidig med at alle normer tilknyttet til disse liv er udsat for den enkelte unges aktive bearbejdning. Særligt gøres der meget ud af at påpege, at forældre- og søskendeindflydelse i denne bearbejdningsproces i vidt omfang er erstattet af indflydelse fra »kammeratgruppen«. I en vis forstand er bogen skrevet på ungdommens vegne, idet ungdommen mangler den slagkraftige organisation, der kunne konkurrere med andre indflydelsesrige interesseorganisationer i Danmark om politikernes gunst.

Hvor »En brydningstid« således i høj grad beskæftiger sig med ungdommen ud fra traditionelle kategorier og i øvrigt fokuserer mest på den »traditionelle« ungdom, beskæftiger en anden væsentlig bog sig med de outrerede og anderledes unge. »Ungdom 80« beskæftiger sig nemlig med BZ-erne. Ikke ud fra den traditionelle og sædvanlige samfundsvidenskabelige metode, hvor data tilvejebringes ved interviews løsrevet fra »selve livet« eller ved spørgeskemaer. Bogens tre forfattere har levet meget tæt på selve BZ-bevægelsen, men har desværre i bogen undladt at fortælle noget om, hvordan og hvorledes. Så hvor ungdomsudvalgets rapport er blevet en rapport om noget, er »Ungdom 80« blevet en rapport fra noget – nemlig fra en social bevægelse, mens den foregår. Bogens centrale problemstilling er i øvrigt ikke at give den undrende omverden et mere eller mindre kvalificeret indblik i en fremmedartet minoritetsgruppes adfærd, sprog og levevis. Hovedsigtet har snarere været at indkredse BZ-erne som en social bevægelse og danne sig et indtryk af, om der er tale om en politisk set uinteressant marginaliseret, modepræget bevægelse, eller om der er tale om en social bevægelse, der med tiden vil true det politiske system. Det bliver i den sidste ende en vurderingssag, om det bliver den ene eller den anden tendens, der bliver den fremtrædende, idet forfatterne om den slags sociale bevægelser (for eksempel tillige studenteroprøret 1968) mener, at der går mindst 10 år, før de slår igennem, og det bliver afgjort, om det er noget, der påvirker samfundets udvikling, eller der er tale om, at den pågældende bevægelse endte med at degenerere til et overfladisk modefænomen i butikkerne. Stil eller politik – svaret blæser tildels i vinden.

Som sagt er bogen ikke skrevet for at give hverken politikerne eller politiet en bedre indsigt i sociale bevægelser blandt ungdommen, men den kunne alligevel godt være nyttig læsning for de pågældende. Rapporten dokumenterer i det mindste ganske fremragende, at bevægelsen i sin start var ganske præget af »almindelige« børn og unge og i øvrigt ganske uvoldelige. Optrapningen kom langsomt og i løbet af tiden. I en vis forstand er der tale om en forvridning af de potentielt relevante data. Forfattergruppen har nemlig kun levet sammen med BZ-erne, men ikke sammen med hverken politiet, Egon Weidekamp eller Villo Sigurdsson, en organisation og 2 personer, der spiller en ganske afgørende rolle i bevægelsens udvikling. Denne forvridning kan man efter min mening sagtens leve med. Den forskningsmæssige pionerindsats består ganske klart i, at man får et udmærket indblik i den unges verden og omverdensopfattelse. (Noget tilsvarende ligger også bag den 2. rapport fra regeringens ungdomsudvalg: »Ungdomsbilleder«, hvor man i en række »kvalitative halvstrukturerede gruppe-interviews« søger at tegne et billede af et bredt udsnit af ungdommen). Ligesom rapporterne fra regeringens ungdomsudvalg henvender »Ungdom 80« sig ikke kun til forskere og lærere, men er skrevet på en sådan måde, at den umiddelbart skulle kunne forstås af de unge, den i virkeligheden drejer sig om.

De afsluttende kapitler, der på et mere teoretisk plan søger at indkredse ungdommen forstået som en social bevægelse, og som søger at prognosticere bevægelsens udviklingsmuligheder, kan man dog stille sig noget tøvende over for, om ungdommen – sådan i bred almindelighed – er i stand til at kapere. Det skal imidlertid ikke overdøve det faktum, at man her står over for en sjælden kombination af en bog, der både kan anvendes af forskere som et kildemateriale til forståelse af ungdommens attituder og adfærd, og at man samtidig har at gøre med en bog, der kan forstås af dem, den handler om.

Henning Høeg Hansen

Tom Christensen, *Organisasjonslederskap under endrete forhandlingsbetingelser*. En undersøkelse av organisasjonsutviklingen i Norges/Norsk Lærerlag 1946-79. Oslo: Universitetsforlaget, 1983. 347 s., 160,00 Nkr.

Interesseorganisationsforskningen har gennem årene gennemløbet en interessant cirkelbevægelse. I en lang periode var der først og fremmest tale om isolerede studier af enkeltorganisationer – enten af deres indre strukturer og processer eller af deres påvirkning af de politiske beslutninger. Denne fremgangsmåde føltes imidlertid i længden utilfredsstillende, i jo højere grad opmærksomheden koncentreredes om organisationernes rolle og funktion i forhold til den politiske beslutningsproces og i det politiske system i almindelighed. I flere lande gennemførtes derfor omfattende totalundersøgelser af organisationssystemet i sin helhed og af organisationernes totale samspil med de offentlige myndigheder. Dette førte blandt andet til blotlæggelsen af en række mere eller mindre faste politikmønstre, der varierede fra politikområde til politikområde. Der påvistest således en politisk